

رابطه بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در شهر اصفهان

مژده مهاجری*، کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه اصفهان و عضو باشگاه پژوهشگران جوان
mozhdehmohajeri@yahoo.com
مصطفی شریف، دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان
احمد مهاجری، کارشناس اداره کل آموزش و پرورش استان فارس

چکیده

پژوهش حاضر با هدف رابطه بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در شهر اصفهان بر مبنای مدل قابلیت حرفه‌ای کبک کانادا انجام و شش مؤلفه قابلیت حرفه‌ای نقد و تفسیر دانش و فرهنگ، توانایی بیان، ارزشیابی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مشارکت در توسعه حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای بررسی شده است. جامعه آماری شامل ۱۶۲ نفر از معلمان ناحیه‌های یک، سه و چهار اصفهان در سال ۱۳۹۰ بوده است که به صورت تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته با ضریب پایایی ۰/۹۲ و میانگین معدل کل دانش‌آموزان و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و AMOS استفاده شده است. نتایج نشان داده است، رابطه معناداری بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان در شش مؤلفه با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان وجود دارد. شش مؤلفه ۰/۴۸ از تغییرات عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را می‌توانند پیش‌بینی کنند. مقایسه بین قابلیت حرفه‌ای معلمان نشان داده است، معلمان با مدرک فوق‌لیسانس، سابقه خدمت زیر ۱۰ سال و در پایه چهارم از قابلیت حرفه‌ای بیشتری برخوردارند. دانش‌آموزان معلمان فوق‌لیسانس از عملکرد تحصیلی بیشتری برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: قابلیت حرفه‌ای معلمان، توسعه حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان.

مقدمه و بیان مسأله

آموزش و پرورش به عنوان یکی از مهمترین و گسترده‌ترین سازمان‌های اجتماعی نقش بسیار مهمی در فرایند جامعه‌پذیری و اجتماعی کردن اعضای جامعه ایفا می‌کند (صافی، ۱۳۸۶). این مسأله به ویژه در آموزش و پرورش دوره ابتدایی از اهمیت خاصی برخوردار می‌گردد. زیرا آموزش و پرورش دوره ابتدایی تکوین بخش رشد شناختی، زیستی و اجتماعی دانش‌آموزان بوده، با انتقال اعتقادات، اخلاق، رسوم، هنجارها، ارزش‌ها و مهارت‌ها به نسل جدید و فراهم کردن زمینه مناسب برای رشد استعدادها و قابلیت‌های بالقوه دانش‌آموزان موجب شکوفایی استعداد و افزایش عملکرد تحصیلی آنان می‌شود (حیدری‌پور، فروغی ابری، و سلیمی، ۱۳۸۱). سیف (۱۳۸۴) عملکرد تحصیلی را توانایی آموخته شده یا اکتسابی حاصل از درس‌های ارایه شده یا به عبارتی، توانایی آموخته شده و اکتسابی فرد در موضوع‌های آموزشگاهی می‌داند که به وسیله آزمون‌های استاندارد شده اندازه‌گیری می‌شود. توجه به عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و فراهم کردن زمینه مناسب برای افزایش آن، به خصوص در دوره ابتدایی از آن روست که، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی نشان دهنده میزان موفقیت نظام آموزشی در دستیابی به هدف و توجه به رفع نیازهای فردی دانش‌آموزان در آینده است (حسینی طباطبایی و قدیمی‌مقدم، ۱۳۸۶). از سوی دیگر، میزان عملکرد تحصیلی و به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف و رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود، یکی از ملاک‌های مهم نظام آموزشی کارآمد محسوب می‌گردد (یوسفی، قاسمی و فیروزنیا، ۱۳۸۸). بنابراین، کارشناسان آموزشی تلاش برای افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را یکی از ضرورت‌های نظام آموزشی موفق دانسته و معتقدند، همه نظام‌های آموزشی باید عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را شناسایی و آن را به گونه‌ای تنظیم کنند تا به رشد و یادگیری بیشتر دانش‌آموزان بینجامد. بدین جهت، تحقیقات بسیاری در سال (۱۹۶۰) در زمینه عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد و قابلیت حرفه‌ای معلم و رفتارهای کلاس وی به عنوان مهمترین معیارهای عملکرد تحصیلی

دانش‌آموزان شناخته شد (فراسر و والبراک^۱، ۱۹۹۱). منظور از قابلیت حرفه‌ای، توانایی فرد در انجام وظایف خاص در وضعیتی معین است. به عبارت دیگر، قابلیت حرفه‌ای به این معناست که فرد دانش و اطلاعات کافی، نگرش مثبت و شخصیت قوی داشته باشد، از مهارت‌های هوشی و عملی برخوردار بوده و از مهارت‌های اجتماعی بی‌بهره نباشد (موسی‌پور، ۱۳۸۴). در نظام آموزشی منظور از قابلیت حرفه‌ای معلمان، ایجاد تغییر در فعالیت‌های توسعه حرفه‌ای مورد نیاز معلمان در شرایط مختلف برای بهبود عملکرد حرفه‌ای آنان است (میتکوویسکا^۲، ۲۰۱۰). از نظر کیمبرلی^۳ (۲۰۰۹) قابلیت حرفه‌ای معلمان شامل، داشتن دانش، قابلیت در مدیریت کلاس، توانایی ارتباط با دانش‌آموزان، مشخص کردن انتظارات خود از دانش‌آموزان، داشتن تعامل و ارتباط نزدیک با والدین دانش‌آموزان است. سازمان یونسکو (۲۰۰۸) ویژگی‌های معلم حرفه‌ای را شامل قابلیت‌های آموزش به دانش‌آموزان، برنامه‌ریزی درسی، ارزشیابی، مدیریت آموزشی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات بیان کرده است (مورالس لویز^۴، ۲۰۱۱).

با توجه به نقش بسیار مهم قابلیت حرفه‌ای معلمان در افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، تحقیقات بسیاری از سوی پژوهشگران در این زمینه صورت پذیرفته است. برونر^۵ (۲۰۰۷) در رابطه با نقد و تفسیر دانش و فرهنگ به این نتیجه رسید که، برای فراهم آوردن شرایط لازم جهت دستیابی دانش‌آموزان به قلمروهای ممکن و محتمل، لازم است نظام‌های آموزشی و معلمان با نقادی صحیح فرهنگی به گونه‌ای به ایجاد و صورت‌بندی دانش و فرهنگ پردازند که بتواند نظیر سکوی پرشی برای دانش‌آموزان عمل نماید. شریعتمداری (۱۳۸۱) ضمن بیان ارزش‌سنجی فرهنگی به عنوان دومین وظیفه معلمان، ارزش‌سنجی فرهنگ را عامل رشد قوه قضاوت صحیح و ایجاد افکار و نظریه‌های تازه در ذهن دانش‌آموزان و ترقی و تعالی، جامعه به سوی اهداف متعالی می‌داند. والش^۶ (۲۰۰۱) و

1- Fraser & Walberge
2- Mitkovska
3- Kimberly
4- Morales López
5- Bruner
6- Walsh

ویت هورس^۱ (۲۰۰۲) در پژوهش خود در خصوص توانایی بیان معلمان به این نتیجه رسیدند که، بین توانایی بیان معلمان و میزان عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. پژوهش آنها نشان داد، هر اندازه معلمان از توانایی بیان قویتری برخوردار باشند، درک و فهم دانش‌آموزان از یادگیری بیشتر و در نتیجه عملکرد تحصیلی آنان بیشتر می‌شود (به نقل از آلو و جان بکر^۲، ۲۰۰۹).

پژوهش پرنس اولویی^۳ (۲۰۰۸) در زمینه، رابطه بین قابلیت حرفه‌ای معلمان در ارزشیابی آموزشی با میزان یادگیری دانش‌آموزان در نیجریه نشان داد، دانش‌آموزان معلمان با مدرک حرفه‌ای از یادگیری و موفقیت تحصیلی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان معلمان غیرحرفه‌ای برخوردارند. در این راستا، تحقیقات انجام شده در کشور آمریکا نشان داد، مدارسی که تعداد بیشتری از معلمان از قابلیت حرفه‌ای و شغلی برخوردارند، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و موفقیت آنان در آزمون‌های استاندارد بالاتر است (به نقل از حائری‌زاده و محمدحسین، ۱۳۸۷). پژوهش‌های مک گراو، لینچ-دیویس، کاس، کیپوسوز - باداک، و براون^۴ (۲۰۰۷) درباره مشارکت معلمان در محیط‌های مجازی و استفاده آنان از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات نشان داد، افزایش استفاده معلمان از فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب بهبود عملکرد معلمان و تسهیل فرایند یاددهی و یادگیری دانش‌آموزان شده سبب می‌شود تا، معلمان تصویری واقعی‌تر از محیط یادگیری به دست آورند. پژوهش چن^۵ (۲۰۰۲)، آکار و یالدیریم^۶ (۲۰۰۴)، پیدر^۷ (۲۰۰۶) و تحقیقات صباغیان (۱۳۷۵)، بیانی بیانی (۱۳۷۸)، نائینان و بیابانگرد (۱۳۸۱)، اسماعیلی‌نسب (۱۳۸۳)، فراسر و والبرگ (۱۹۹۱) در رابطه با اخلاق حرفه‌ای معلمان نشان داد، معلمانی که در کلاس اخلاق حرفه‌ای را رعایت و به نیازهای گروهی و فردی دانش‌آموزان توجه می‌کنند، دانش‌آموزان آنها در یادگیری موفق‌تر و عملکرد تحصیلی بیشتری داشته‌اند (به نقل از: هاشمی فشارکی، ۱۳۸۴).

1- Whitehurst

2- Aloe & Jane Becker

3- Prince Ololube

4- McGraw, Lynch-Davis, Koc, Kapusuz-Budak & Brown

5- Chen

6- Akar & Yildirim

7- Pedder

علاوه بر این، نتایج تحقیقات پژوهشگران در خصوص میزان مشارکت معلمان در توسعه قابلیت حرفه‌ای (زیکی ساکا^۱، ۲۰۰۹ و ساترلند، هاروارد و مارکوس کیتی^۲، ۲۰۰۹)، افزایش مهارت‌های عمومی و اختصاصی معلمان در کلاس درس (دانش پژوه، ۱۳۸۵)، دروندادهای آموزشی «ویژگی‌های فردی و باورداشت‌های آموزشی معلمان، از جمله سن، جنس، سطح تحصیل، سابقه تدریس، وضعیت مسکن، سطح فرهنگی و علاقه به شغل معلمی» و بروندادهای آموزشی «عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مانند عملکرد تحصیلی آنان در کلاس (کیامتش، خیریه، ۱۳۷۹) و سال‌های تدریس معلم (کوکران اسمیت و زینهر^۳، ۲۰۰۵) با میزان یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری دارد. به عبارت دیگر پژوهش‌ها نشان می‌دهد، هر اندازه معلمان از قابلیت بیشتری در تدریس برخوردار باشند، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بیشتر می‌شود (بدرام، ۱۳۸۲). بنابراین، می‌توان گفت، رشد قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان می‌تواند تأثیر مثبتی بر نگرش آنها در زمینه عملکرد حرفه‌ای در داخل و خارج از کلاس درس گذاشته، موجب افزایش قابلیت آنها و شناسایی اهداف توسط آنها در جهت افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شود (مایرز و ایگرسون^۴، ۲۰۰۶).

وجود رابطه مثبت بین قابلیت حرفه‌ای معلمان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، کشورهای مختلف را به تهیه و تدوین مدل‌ها و استانداردهای قابلیت حرفه‌ای به منظور افزایش ظرفیت معلمان برای انجام کار مستقل و گروهی ملزم کرده است؛ تا آنها به عنوان افراد حرفه‌ای و اهل تفکر، آماده ایفای نقش‌های رهبری و بهبود کیفیت عمومی توسعه حرفه‌ای شوند (حجازی، پرداختچی و شاه پسند، ۱۳۸۸). در این راستا، انجمن بین‌المللی قابلیت حرفه‌ای معلمان در ملبورن به توصیف استانداردهای حرفه‌ای معلمان از آنچه آنها باید بدانند و قادر به انجام آن باشند، در چهار سطح: تحصیلات، مهارت، تربیت و هدایت دانشجویان تربیت معلم برای افزایش قابلیت حرفه‌ای معلمان و ایجاد استانداردهای صریح و

1- Zeki SAKA

2- Sutherland, Howard & Markauskaite

3- Cochran-Smith & Zeichner

4- Meiers & Ingvarson

روشن مطابق با اهداف حرفه‌ای پرداخته است (تاینمانات^۱، ۲۰۱۱). وزارت آموزش و پرورش ایالت کبک کانادا نیز با ارایه مدلی به قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان، در چهار سطح: «۱- قابلیت‌های عمومی؛ ۲- فعالیت‌های تدریس؛ ۳- بافت آموزشی و اجتماعی و ۴- هویت حرفه‌ای» و دوازده مؤلفه، به عنوان شاخص‌های اصلی و بارز قابلیت‌های حرفه‌ای یا یک معلم حرفه‌ای اشاره کرده است (مارتینت، ریموند و گیودر^۲، ۲۰۰۱). دوازده مؤلفه مورد نظر در شکل ۱ آورده شده است.

نمودار ۱: مدل قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان وزارت آموزش و پرورش کبک کانادا (۲۰۰۱).

1- Tuinamuanat

2- Martinet, Raymond & Gauthier

در پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، مدل وزارت آموزش و پرورش کبک کانادا استفاده شد. از میان دوازده مؤلفه ارائه شده در این مدل، شش مؤلفه به دلیل پوشش‌دهی به تمام چهار سطح: «۱- قابلیت‌های عمومی، ۲- فعالیت‌های تدریس، ۳- بافت آموزشی-اجتماعی و ۴- هویت حرفه‌ای» و سازگاری و همخوانی آن با فضای آموزش دوره ابتدایی کشور به شرح زیر انتخاب شده است.

- ۱- عمل کردن به شکل حرفه‌ای در نقد و تفسیر دانش و فرهنگ به دانش‌آموزان در تدریس؛
- ۲- توانایی بیان قوی و استفاده از دستور زبان صحیح و روشن در ارائه مطالب به دانش‌آموزان؛
- ۳- کاربست فناوری اطلاعات و ارتباطات در روند تدریس برای تسهیل یادگیری؛
- ۴- ارزشیابی از عملکرد دانش‌آموزان در یادگیری محتوای موضوع و تسلط یافتن بر مهارت‌ها؛

- ۵- شرکت فعال معلمان در توسعه مهارت‌ها به صورت فردی یا گروهی؛
  - ۶- بروز رفتار اخلاق حرفه‌ای قابل قبول در اجرای وظایف.
- از همین رو، مساله اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی در شش مؤلفه مذکور با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در شهر اصفهان بوده است. در همین رابطه سؤال‌های ویژه پژوهش به شرح زیر صورت‌بندی شده است:
- ۱- آیا بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان در شش مؤلفه نقد و تفسیر دانش و فرهنگ، توانایی بیان، کاربست فناوری اطلاعات و ارتباطات، ارزشیابی، مشارکت فعال در توسعه مهارت‌ها و رفتار اخلاق حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد؟
  - ۲- آیا بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی بر حسب ناحیه، سطح تحصیلات، سابقه خدمت و پایه تحصیلی تفاوت وجود دارد؟

۳- آیا بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان دوره ابتدایی بر حسب ناحیه، سطح تحصیلات، سابقه خدمت و پایه تحصیلی و تفاوت وجود دارد؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع کاربردی بوده و برای اجرای آن از روش توصیفی- همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری شامل ۱۹۶۹ نفر از معلمان ناحیه‌های ۱، ۳ و ۴ اصفهان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بوده است که با محاسبه واریانس جامعه تعداد ۱۶۲ نفر معلم به عنوان نمونه مورد مطالعه از طریق جدول مورگان به صورت نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو ابزار استفاده شد:

۱- پرسشنامه محقق ساخته، با توجه به مدل قابلیت حرفه‌ای معلمان کبک کانادا و مبانی نظری پژوهش تهیه و تدوین گردیده است. این پرسشنامه شامل شش مؤلفه و ۶۰ سوال بسته پاسخ بوده که برای سنجش مؤلفه‌های آن از طیف ۵ درجه‌ای لیکرت استفاده شده است. روایی پرسشنامه توسط اساتید راهنما و مشاور و سه نفر از اساتید متخصص در این زمینه بررسی و تأیید و اعتبار آن بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بر آورد گردید. آلفای مؤلفه‌ها به ترتیب، در نقد و تفسیر دانش و فرهنگ ۰/۸۶، در توانایی بیان ۰/۸۷، در ارزشیابی ۰/۸۹، در فناوری اطلاعات و ارتباطات ۰/۸۰، مشارکت در توسعه حرفه‌ای ۰/۸۰ و اخلاق حرفه‌ای معلم ۰/۹۸ است.

۲- شاخص عملکرد تحصیلی یا میانگین معدل کل دانش‌آموزان، به منظور اندازه‌گیری عملکرد تحصیلی، با توجه به اینکه میانگین معدل نمره‌های دانش‌آموزان در پایه‌های «اول، دوم و سوم» به صورت کیفی «خیلی خوب، خوب، قابل قبول و تلاش بیشتر» و در پایه‌های «چهارم و پنجم» به صورت کمی بود و امکان برگزاری آزمون هماهنگ و استاندارد برای دانش‌آموزان در همه پایه‌های تحصیلی وجود نداشت. پژوهشگر ابتدا پرسشنامه تکمیل شده توسط هر معلم را کدگذاری و سپس با مراجعه به دفتر مدرسه،

میانگین معدل کل نمره‌های اکتسابی دانش‌آموزان آن معلم در امتحان نیمه اول را که در دفتر بایگانی مدرسه ثبت شده بود، بررسی و محاسبه کرد. سپس، برای یکسان سازی معدل همه دانش‌آموزان در پایه‌های مختلف و محاسبه عملکرد تحصیلی آنها، میانگین معدل کل دانش‌آموزان در پایه‌های اول، دوم و سوم از مقیاس کیفی به کمی معدل ۲۰-۱۹ یا خیلی خوب به مقیاس ۴، معدل ۱۸-۱۷ یا خوب به مقیاس ۳، معدل ۱۶-۱۵ یا قابل قبول به مقیاس ۲ و معدل ۱۴ و زیر ۱۴ احتیاج به تلاش به مقیاس ۱ تبدیل گردید.

روش تحلیل آماری: در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، روش تحلیل واریانس چند متغیره، رگرسیون گام به گام، آزمون t تک متغیره و شاخص برازش مدل با استفاده از نرم افزار spss 18 و amos 20 استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

سوال: ۱- آیا بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان در شش مؤلفه نقد و تفسیر دانش و فرهنگ، توانایی بیان، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، ارزشیابی، مشارکت فعال در توسعه مهارت‌ها و رفتار اخلاق حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد؟

جدول ۱: ماتریس همبستگی بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان در هر شش مؤلفه با عملکرد تحصیلی

متغیرها	عملکرد	نقد و تفسیر	بیان	ارزشیابی	فناوری	مشارکت	اخلاق
عملکرد تحصیلی	۱						
نقد و تفسیر دانش و فرهنگ	۰/۴۵**	۱					
توانایی بیان	۰/۵۵**	۰/۳**	۱				
ارزشیابی	۰/۵۷**	۰/۴۴**	۰/۶۹**	۱			
فناوری اطلاعات و ارتباطات	۰/۱۵*	۰/۳**	۰/۴**	۰/۱۱*	۱		
مشارکت در توسعه مهارت‌ها	۰/۴۳**	۰/۴**	۰/۳۷**	۰/۴۵**	۰/۰۸**	۱	
اخلاق حرفه‌ای	۰/۵۶**	۰/۳۷**	۰/۵۱**	۰/۵۱**	۰/۰۱**	۰/۴۳**	۱

** در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. * در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

با توجه به نتایج حاصل از جدول ۱، قابلیت حرفه‌ای معلمان به ترتیب در مؤلفه ارزشیابی ۰/۵۷، اخلاق حرفه‌ای ۰/۵۶، توانایی بیان ۰/۵۵، نقد و تفسیر دانش و فرهنگ ۰/۴۵، مشارکت فعال در توسعه حرفه‌ای ۰/۴۳ در سطح ۰/۰۰۱ و قابلیت معلمان در مؤلفه فناوری اطلاعات و ارتباطات با ۰/۱۵ در سطح ۰/۰۱ با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین، از بین شش مؤلفه قابلیت حرفه‌ای، مؤلفه‌های ارزشیابی و اخلاق حرفه‌ای بیشترین همبستگی و مؤلفه فناوری اطلاعات و ارتباطات کمترین همبستگی را با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. برای اینکه مشخص شود کدام یکی از متغیرهای پیش‌بین (ابعاد قابلیت‌های حرفه‌ای) متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) را بهتر می‌تواند پیش‌بینی کنند، از تحلیل رگرسیون چند متغیره، رگرسیون به شیوه گام به گام استفاده شد و ضمن ارایه مدل پیشنهادی رابطه بین دو متغیر با کمک مدل پیشنهادی و استفاده از تحلیل مسیر با آموس بررسی شد که نتایج به ترتیب در زیر آمده است.

جدول ۲: تحلیل رگرسیون

متغیر	R	R مجذور	F	Df1	Df2	معنی‌داری
قابلیت حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی	۰/۶۹	۰/۴۸	۴۶/۳۹	۶	۲۹۳	۰/۰۰۱

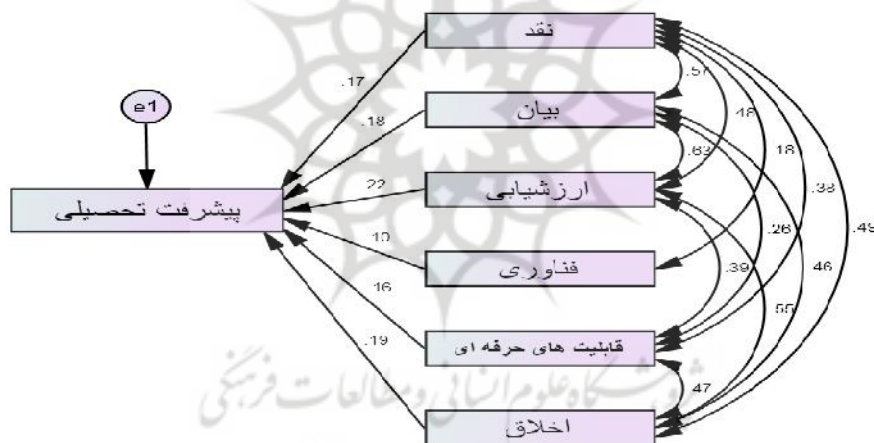
با توجه به نتایج جدول ۲، مقدار r محاسبه شده برابر ۰/۶۹ و مقدار مجذور r برابر ۰/۴۸ است که نشان می‌دهد، قابلیت حرفه‌ای معلمان در هر شش مؤلفه ۰/۴۸ از تغییرات عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند. مقدار F محاسبه شده برابر ۴۶/۳۹ که در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار است ($r=0/48$ ، $t=0/01 <$). با توجه به نتایج می‌توان گفت، حداقل یکی از متغیرهای پیش‌بین (نقد و تفسیر، توانایی بیان، ارزشیابی، فناوری اطلاعات و ارتباطات،

مشارکت فعال در توسعه مهارت‌ها و اخلاق حرفه‌ای) می‌تواند متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) را پیش‌بینی کند.

جدول ۳: تحلیل رگرسیون گام به گام

Sig	T	Beta	Sig	F	مجذور R	R	متغیرهای قابلیت حرفه‌ای
.۰۰۰۱	۲/۹۴	۰/۱۸	.۰۰۰۱	۵۴/۳۹	۰/۴۸	۰/۶۹	ارزشیابی
	۴/۸۱	۰/۲۵					اخلاق حرفه‌ای
	۳/۲۷	۰/۱۶					نقد و تفسیر
	۳/۳۶	۰/۲۰					بیان
۰/۰۵	۱/۹۷	۰/۰۹					مشارکت فعال

با توجه به نتایج جدول ۳، مقدار T محاسبه شده نشان می‌دهد، از بین مؤلفه‌های قابلیت حرفه‌ای معلمان، مؤلفه اخلاق حرفه‌ای با ۴/۸۱ بیشترین قدرت پیش‌بینی را با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و مؤلفه کاربست فناوری ارتباطات از قدرت پیش‌بینی کافی در این زمینه برخوردار نیست. با توجه به نتایج فوق، ارتباط بین مؤلفه‌های قابلیت حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی را می‌توان بر اساس مدل ساختاری (نمودار ۱) پیشنهاد داد.

نمودار ۲: برازش داده‌ها با مدل پیشنهادی

جدول ۴: شاخص کای دو و سطح معناداری مدل مسیر

مدل پژوهش	تعداد پارامترهای آزاد	کای دو	درجه آزادی	معناداری	کای دو نسبی	GFI	AGFI	RMSEA
	۲۴	۴/۵۶۷	۴	۰/۳۳۵	۱/۱۴۲	۰/۹۹۲	۰/۹۴۴	۰/۰۳۰

با توجه به نتایج جدول ۴، مقدار کای دو نسبی (CMIN/DF) چون کمتر از عدد ۳ است، قابل قبول است. مقدار p-value معنادار نیست (بیشتر از ۰/۰۵ است). بنابراین، فرض برازش مناسب مدل با داده‌های تحقیق پذیرفته می‌شود. همچنین، توجه به نتایج، مقدار شاخص‌های GFI و AGFI به یک نزدیک هستند و مقدار RMSEA به دست آمده برای مدل تدوین شده با مقدار ۰/۰۵ برابر است که نشان می‌دهد، مدل مسیر در شرایط مطلوبی قرار دارد. با توجه به قابل قبول بودن شاخص برازش مدل، بررسی ضرایب رگرسیونی (بار عاملی) هر کدام از متغیرها با متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) از مدل تحلیل مسیر استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ ارایه شده است.

جدول ۵: ضرایب رگرسیونی مدل مسیر و سطح معناداری آن‌ها

نتیجه	P-value	ضرایب رگرسیونی (تخمین استاندارد)	رابطه بین متغیرها
عملکرد > ...	۰/۰۳۹۰	۰/۱۷۰	نقد
عملکرد > ...	۰/۰۲۳۰	۰/۱۸۰	بیان
عملکرد > ...	۰/۰۱۸۰	۰/۲۲۰	ارزشیابی
عملکرد > ...	۰/۰۴۶۰	۰/۱۰۰	فناوری
عملکرد > ...	۰/۰۱۲	۰/۱۶۰	مشارکت حرفه‌ای
عملکرد > ...	۰/۰۱۳۰	۰/۱۹	اخلاق

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که، همه مؤلفه‌های قابلیت حرفه‌ای معلمان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تاثیر معناداری بر متغیر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارند.

سوال دوم پژوهش: آیا بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی بر حسب ناحیه، سطح تحصیلات سابقه خدمت و پایه تحصیلی تفاوت وجود دارد؟

جدول ۶: مقایسه بین قابلیت حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی

بر حسب عوامل جمعیت شناختی

معنی داری	F مقدار	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	عوامل جمعیت شناختی	
۰/۴۳	۰/۹۱	۱۹/۳۷	۲۴۷/۷۳	۴۲	ناحیه ۱	ناحیه
		۱۹/۱۰	۲۳۹/۸۳	۵۹	ناحیه ۳	
		۲۰/۷۱	۲۴۲/۲۴	۶۱	ناحیه ۴	
۰/۰۰۱	۱۳/۰۶	۵/۰۱	۲۲۶/۵۸	۲۴	دیپلم	تحصیلات
		۳/۱۳	۲۳۵/۹۲	۳۸	فوق دیپلم	
		۱/۵۸	۲۴۸/۰۲	۹۳	لیسانس	
		۲/۹۴	۲۶۶/۱۴	۷	فوق لیسانس	
۰/۱۵	۱/۸۵	۵/۹۰	۲۴۴/۶۹	۱۳	زیر ۱۰ سال	سابقه خدمت
		۲/۴۱	۲۴۴/۳۶	۶۰	۱۱-۲۰ سال	
		۲/۱۸	۲۴۱/۴۴	۸۹	۲۱-۳۰ سال	
۰/۸۹	۰/۲۷	۳/۸۷	۲۴۰/۴۰	۳۲	پایه اول	پایه تحصیلی
		۳/۱۲	۲۴۰/۰۷	۳۸	پایه دوم	
		۳/۱۸	۲۴۷/۸۹	۲۹	پایه سوم	
		۳/۱۶	۲۴۶/۷۹	۲۹	پایه چهارم	
		۳/۸۹	۲۴۰/۲۹	۳۴	پایه پنجم	

با توجه به نتایج جدول ۶، معلمان ناحیه یک اصفهان با میانگین ۲۴۷/۷۳ و ناحیه چهار با میانگین ۲۴۲/۲۴، معلمان فوق لیسانس با میانگین ۲۶۶/۱۴ و معلمان دیپلم با میانگین ۲۲۶/۵۸، معلمان با سابقه خدمت زیر ۱۰ سال با میانگین ۲۴۴/۶۹ و با سابقه خدمت ۲۱-۳۰ سال با میانگین ۲۴۱/۴۴ و معلمان پایه سوم با میانگین ۲۴۷/۸۹ و معلمان پایه دوم با میانگین ۲۴۰/۰۷ به ترتیب از بیشترین و کمترین قابلیت حرفه‌ای برخوردارند.

سؤال سوم پژوهش: آیا بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان دوره ابتدایی بر حسب ناحیه، سطح تحصیلات، سابقه خدمت و پایه تحصیلی تفاوت وجود دارد؟

جدول ۷: مقایسه بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان دوره ابتدایی

بر حسب عوامل جمعیت شناختی

معنی داری	مقدار F	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	عوامل جمعیت شناختی	
۰/۱۵ معنی دار	۱/۷۶	۰/۵۵	۳/۵۲	۴۲	ناحیه ۱	
		۰/۷۷	۳/۲۳	۵۹	ناحیه ۳	
		۰/۷۵	۳/۳۴	۶۱	ناحیه ۴	
۰/۰۳ معنی دار است	۲/۸۴	۰/۱۴	۳/۰۸	۲۴	دیپلم	
		۰/۱۲	۳/۰۰	۳۸	فوق دیپلم	
		۰/۰۶	۳/۵۱	۹۳	لیسانس	
		۰/۰۰	۴	۷	فوق لیسانس	
۰/۲۳ معنی دار نیست	۱/۴۵	۰/۶۵	۳/۳۸	۱۳	زیر ۱۰ سال	
		۰/۷۶	۳/۳۸	۶۰	۱۱-۲۰ سال	
		۰/۷۰	۳/۳۲	۸۹	۲۱-۳۰ سال	
۰/۳۱ معنی دار نیست	۱/۱۸	۰/۶۵	۳/۳۴	۳۲	پایه اول	
		۰/۸۳	۳/۲۸	۳۸	پایه دوم	
		۰/۶۶	۳/۳۴	۲۹	پایه سوم	
		۰/۶۳	۳/۵۵	۲۹	پایه چهارم	
		۰/۷۵	۳/۲۶	۳۴	پایه پنجم	

بر اساس نتایج جدول ۷، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان اصفهان بر حسب مقدار F محاسبه شده در ناحیه برابر با ۱/۷۶ است که در سطح ۰/۵۱ معنی دار نیست. به عبارت دیگر، بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان اصفهان بر حسب ناحیه تفاوت معنی داری وجود ندارد. بر اساس مدرک تحصیلی، مقدار F محاسبه شده برابر با ۲/۸ که در سطح ۰/۰۳ معنی دار است و نشان می‌دهد، بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان اصفهان بر حسب سطح تحصیلات رابطه معنی داری وجود دارد. بر این اساس، دانش‌آموزان

معلمان با تحصیلات فوق لیسانس با میانگین ۴ از عملکرد تحصیلی بیشتری برخوردارند. از نظر سابقه خدمت، مقدار F محاسبه شده برابر با $۱/۴۵$ در سطح $۰/۲۳$ ، پایه تحصیلی مقدار F برابر با $۱/۱۸$ که در سطح $۰/۳۱$ معنی دار نیست و نشان می‌دهد، بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان معلمان با سابقه خدمت و پایه تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادها

داشتن قابلیت و توانمندی مهم‌ترین شرط احراز موفقیت‌آمیز هر شغل و حرفه‌ای است. این امر به خصوص در آموزش و پرورش و حرفه معلمی از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا قابلیت معلمان ضامن بقا و تداوم نظام آموزشی و دستیابی به هدف‌های متعالی است. بنابراین، هرچه قابلیت و توانمندی معلمان افزایش یابد، به همان میزان کیفیت نظام آموزشی بهبود یافته، معلمان در انجام وظایف و فعالیت‌های حرفه‌ای خود عملکرد بهتری خواهند داشت. بنابراین، اگر معلمان بخواهند در انجام وظایف حرفه‌ای خود موفق باشند و به دانش‌آموزان در دستیابی به عملکرد تحصیلی کمک کنند، لازم است به انواع قابلیت‌های ضروری برای رسیدن به موفقیت حرفه‌ای مجهز شوند. از این رو، در پژوهش حاضر به رابطه قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی شهر اصفهان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس شش مؤلفه مدل قابلیت حرفه‌ای معلمان کبک کانادا پرداخته شده که در ادامه نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش به تفکیک شش مؤلفه پیش گفته می‌آید.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در نقد و تفسیر دانش و فرهنگ: با توجه به نتایج حاصل بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در نقد و تفسیر دانش و فرهنگ با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش برونر (۲۰۰۷) و شریعتمداری (۱۳۸۱) با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. برونر در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که، قابلیت معلمان در نقد و تفسیر فرهنگ موجب دستیابی دانش‌آموزان به قلمروهای ممکن و متحمل می‌گردد. شریعتمداری نیز به این نتیجه رسید که، قابلیت معلمان در ارزش‌سنجی فرهنگی موجب رشد قوه قضاوت صحیح، ایجاد افکار و نظریه‌های تازه در ذهن دانش‌آموزان و تعالی جامعه می‌شود. این مسأله لزوم توجه به افزایش قابلیت

معلمان در نقد و تفسیر دانش و فرهنگ را نشان می‌دهد. به منظور بالا بردن قابلیت حرفه‌ای معلمان به مسؤولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌شود با برگزاری کارگاه‌ها، همایش‌ها و دعوت از اساتید و افراد آگاه، معلمان را با مقوله نقادی فرهنگی و روش‌های صحیح نقد و تفسیر دانش و فرهنگ آشنا کرده و با تشویق و ایجاد انگیزه به آنان برای داشتن نگاه نقادانه در مباحث آموزشی بکوشند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در توانایی بیان: نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد، بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در توانایی بیان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت وجود دارد. نتایج پژوهش والش (۲۰۰۱) و ویت هورس (۲۰۰۲) با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. والش و ویت هورس در پژوهش‌های به این نتیجه رسیدند که، قابلیت بیانی معلمان موجب افزایش درک و فهم دانش‌آموزان و روشن شدن مباحث آموزشی و بهبود عملکرد تحصیلی آنها می‌شود. برای ارتقای قابلیت حرفه‌ای معلمان در توانایی بیان، به مسؤولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌شود، با فراهم سازی برنامه‌های حمایتی و برگزاری دوره‌های آموزشی برای معلمان دارای نارسایی در گفتار و آرایه کمک مشاوره‌ای به آنان، برای اصلاح نقص‌ها و ضعف‌های کلامی آنها بکوشند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در ارزشیابی: با توجه به نتایج بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در ارزشیابی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش پرنس اولبی (۲۰۰۸) و حائری زاده و محمد حسین (۱۳۸۷) با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. پرنس اولبی در پژوهش خود به این نتیجه رسید که، بین قابلیت معلمان در ارزشیابی از یادگیری با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبتی وجود دارد. با توجه به نتایج حاصل به معلمان پیشنهاد می‌شود تا، با برنامه‌ریزی و انجام اقدامات مستمر برای به حداکثر رساندن اطلاعاتشان در زمینه اصول، مبانی و هدف‌های صحیح ارزشیابی، برای بهبود یادگیری و نگرش مطلوب در دانش‌آموزان اقدام کنند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات: نتایج پژوهش نشان می‌دهد، بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات با

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش مک‌گراو، لینچ- دیویس، کاس، کیوسوز- باداک، و براون (۲۰۰۷) با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. نتایج پژوهش آنان نشان داد، شرکت معلمان در محیط‌های مجازی و استفاده آنان از فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب بهبود عملکرد معلمان و تسهیل فرایند یاددهی و یادگیری دانش‌آموزان می‌شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد، معلمان دوره ابتدایی هنوز به اندازه کافی مهارت استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات را کسب نکرده‌اند. شاید دلیل این امر را بتوان ناشی از، بالا بودن هزینه استفاده از اینترنت و عدم دسترسی معلمان به رایانه و امکانات اینترنتی در مدرسه، پایین بودن کیفیت یا ناقص بودن دوره‌های آموزشی مبتنی بر فناوری اطلاعات برای دستیابی به توانمندی و قابلیت دانست. از این رو، با توجه به نتیجه حاصل به مسئولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌گردد، با سازماندهی امکانات و تجهیز ساختن مدرسه‌ها و کلاس‌های درس به رایانه و اینترنت و قرار دادن آنها در دسترس معلمان و طراحی دوره‌های آموزشی، برای افزایش بیش مثبت در معلمان نسبت به استفاده از رایانه و اینترنت در فرایند آموزش بکوشند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در مشارکت فعال در توسعه حرفه‌ای: نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد، بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در مشارکت فعال در توسعه حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش‌های زیکی ساکا (۲۰۰۹) و ساترلند، هاروارد و مارکوس کیتی (۲۰۰۹)، با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. با توجه به نتیجه حاصل به مسئولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌گردد، با حمایت از فعالیت‌های آموزشی- پژوهشی معلمان برای ایجاد انگیزه در آنها برای شرکت در همایش‌های منطقی و کشوری بکوشند و با شناسایی عوامل و موانع عدم مشارکت معلمان در فعالیت‌های توسعه حرفه‌ای، راهکارهای مناسبی در این زمینه ارائه دهند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در اخلاق حرفه‌ای: با توجه به نتایج حاصل، بین قابلیت حرفه‌ای معلمان ابتدایی در اخلاق حرفه‌ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش صباغیان (۱۳۷۵)، بیانی (۱۳۷۸)، نائینیان و بیابانگرد

(۱۳۸۱)، اسماعیلی نسب (۱۳۸۳)، فراسر و والبرگ (۱۹۹۱)، چن (۲۰۰۲)، آکار و یالدیریم (۲۰۰۴) و پیدر (۲۰۰۶) با نتایج حاصل از این تحقیق همسوست. با توجه به نتیجه حاصل به مسؤولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌گردد، با فراهم کردن فضای معنوی و اخلاقی در نظام آموزشی و مدرسه و توجه بیشتر به مقام و منزلت معلمان در برای تشویق آنان به داشتن رفتار اخلاقی اقدام کنند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان در هر شش مؤلفه: با توجه به نتایج، بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان در هر شش مؤلفه با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بر این اساس، نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های دانش‌پژوه (۱۳۸۵)، بدرام (۱۳۸۲) و مایرز و ایگرسون (۲۰۰۶) همسو و قابل تعمیم به جامعه‌های مشابه است. از این‌رو، به مسؤولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌گردد با برگزاری دوره‌های آموزشی، کنفرانس‌ها و دعوت از اساتید صاحب‌نظر برای ارائه اطلاعات علمی و به روز به معلمان بکوشند و با تاسیس مراکز مشاوره تربیت معلم، به معلمان برای رفع موانع و مشکلات شغلی و ارتقا قابلیت حرفه‌ای آنها کمک کنند.

قابلیت حرفه‌ای معلمان بر حسب عوامل جمعیت شناختی: با توجه به نتایج سوال دوم پژوهش، معلمان با مدرک فوق لیسانس، معلمان با سابقه خدمت زیر ۱۰ سال و معلمان پایه چهارم و معلمان ناحیه یک اصفهان از قابلیت حرفه‌ای بیشتری برخوردارند. بالا بودن قابلیت معلمان با مدرک فوق لیسانس و با سابقه خدمت زیر ۱۰ سال را می‌توان احتمالاً ناشی از به روز بودن و تازه بودن اطلاعات آنها پس از فارغ تحصیلی از دانشگاه، بالا بودن انگیزه آنها به شرکت در جلسات و کلاس‌های آموزشی به منظور تقویت مهارت‌ها و دانسته‌های خود برای افزایش توانمندی، کسب موقعیت بهتر شغلی و قابلیت، بقا و ماندگاری در شغل دانست. همچنین، بر اساس نتیجه پژوهش، دانش‌آموزان معلمان با مدرک فوق لیسانس از بیشترین عملکرد تحصیلی برخوردارند. نتایج پژوهش کیامنش، خیریه (۱۳۷۹) و کوکران و اسمیت (۲۰۰۵) با نتایج پژوهش حاضر همسو و قابل تعمیم به جامعه‌های مشابه است. با توجه به این یافته‌ها، به مسؤولان نظام آموزشی پیشنهاد می‌شود با ارائه راهکارهای مناسب

برای پوشش‌دهی به قابلیت حرفه‌ای معلمان در همه پایه‌های ابتدایی اقدام کنند و با شناسایی موانع پیش روی قابلیت حرفه‌ای در جهت گسترش فرصت‌های حرفه‌ای معلمان بکوشند.

منابع

- بدرام، محمد رضا. (۱۳۸۲). **بررسی نیازهای آموزشی معلمان مدارس ابتدایی استان خراسان**. شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان خراسان.
- حائری‌زاده، خیریه بیگم و محمدحسین، لیلی. (۱۳۸۴). **ویژگی‌های معلم مؤثر**. تهران: انتشارات قطره، مؤسسه منظومه خرد.
- حسینی طباطبایی، فوزیه و ملک محمد، قدیمی مقدم. (۱۳۸۶). **بررسی علل عملکرد تحصیلی دختران و مقایسه با پسران استان‌های خراسان رضوی، شمالی، جنوبی**. **مجله دانش و پژوهش در علوم تربیتی**. ۱۵، ۱۴۷-۱۱۹.
- حیدری‌پور، معصومه و فروغی‌ابری، احمدعلی و سلیمی، قربانعلی. (۱۳۸۱). **بررسی شیوه‌های انتخاب معلم از دیدگاه معلمان، مدیران و مسؤولین استان کهگیلویه و بویر احمد**. پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی. دانشگاه اصفهان.
- حجازی، یوسف و پرداختچی، محمد حسن و شاه‌پسند، محمد رضا. (۱۳۸۸). **رویکردهای توسعه حرفه‌ای معلمان**. انتشارات اصفهان.
- دانش پژوه، زهرا. (۱۳۸۵). **ارزشیابی مهارت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی**. **فصلنامه نوآوری‌های آموزشی**. ۱۸، ۱۷۰-۱۳۵.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۴). **سنجش و فرایند و فرآورده یادگیری روش‌های قدیم و جدید**. تهران: نشر دوران.
- شریعتمداری، علی. (۱۳۸۱). **جامعه و تعلیم و تربیت**. مبانی تربیت جدید. انتشارات چاپخش.

صافی، احمد (۱۳۸۶). آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه. تهران: انتشارات سمت.

کیامنش، علیرضا و خیریه، مریم (۱۳۷۹). سنجش صلاحیت پایه (ABC) ارزشیابی دروندادها و بروندادهای آموزشی در ایران (پایه پنجم ابتدایی). پژوهشکده تعلیم و تربیت.

موسی پور، نعمت الله. (۱۳۸۴). آمادگی اعضای هیأت علمی برای پذیرش برنامه‌ریزی درسی غیر متمرکز در آموزش عالی. همایش تمرکز و عدم تمرکز در فرایند برنامه‌ریزی درسی: ضرورت‌ها و الزامات. کرمان.

هاشمی فشارکی، زیبا. (۱۳۸۴). شیوه مدیریت کلاس و مهارت ارتباطی با دانش‌آموزان. همایش معلم در عصر دانایی. مرکز تربیت معلم شهید باهنر اصفهان.

یوسفی، علی رضا و قاسمی، غلام رضا و فیروزنیا، سمانه. (۱۳۸۸). ارتباط انگیزش تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله آموزش در علوم پزشکی. ۹، ۸۴-۷۹.

Akar, H. & Yildirim, A. (2004). Learners' metaphorical images about classroom management in a social constructivist learning environment. *Presented at the AERA Conference*, San Dieg.

Aloe, A. M. and Jane Becker, B. (2009). Teacher verbal ability and school outcomes: Where is the evidence? *Journal of Educational Researcher*, 38(8), 612- 613.

Bruner, J. (2007). Cultivating the possible. Lecture presented at Oxford dedication bruner building.

Cochran-Smith, M. & Zeichner, K. M. (2005). Studying teacher education: The report of the AERA panel on research and teacher education. Routledge. Available from: <http://www.nap.edu>.

Fraser B. J. & Walberge. (1991). *Education Environments: evaluation antecedent and consequences*. Oxford: Program Press.

- Kimberly, B. (2009). *The characteristics of effective teachers*. In Back Kimberly, Teaching and Learning. <http://www.edubook.com/the-characteristics-of-effective-teachers/869>.
- Martinet, M. A. Raymond, D. & Gauthier, C. (2001). *Set out 12 professional teacher competencies in teacher training orientation professional competencies*, The Ministry of education of Québec.
- McGraw, R. H., Lynch-Davis, R. K, Koc, Y, Kapusuz-Budak, A, & Brown, C. A. (2007). The multimedia case as a tool for professional development: an analysis of online and face-to-face interaction among mathematics pre-service teachers, in-service teachers, mathematicians, and mathematics teacher educators. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 10(2), 95–121.
- Meiers, M. & Ingvarson, L. (2006). Investigation the links between teacher professional development and student learning outcomes. *Journal of International Education*, 8(2), 213-22.
- Mitkovska, S. J. (2010). The need of continuous professional teacher development. *A Stip, Bulevar JNA 4/13*. www.sciencedirect.com.
- Morales López, Y. (2011). Inputs for the incorporation of the UNESCO guidelines on ICT competency standards for teachers: *The training of teachers of mathematics in Central America*. *ICE*. Universidad de Oviedo. 39(1), 3-12.
- New South Wales institute of teachers. (2003). *Professional teaching standards*, Sydney: Government.
- Pedder, D. (2006). Organizational conditions that foster successful classroom promotion of learning how to learn. *Research Papers in Education*, (2), 21. 20-171.
- Prince Ololube, N. (2008). Evaluation competencies of professional and non-professional teachers in Nigeria. *In Educational Evaluation*, 34(1), 44-51.
- Sutherland, L. Howard, S. & Markauskaite, L. (2009). Professional identity creation: Examining the development of beginning

preservice teachers' understanding of their work as teachers.
Teaching and Teacher Education. 26 (2), 455–465.

Tuinamuana, K. (2011). Teacher Professional Standards, Accountability, and Ideology: Alternative Discourses. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(12), 72-82.

Zeki Saka, A. (2009). Assessment of an effective approach in science teaching and improving professional skills of student teachers. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 1(2) 1533–1544.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی